

Tourettes syndrom og tics-lidelser er lidelser omgærdet af megen interesse og egentlig også mystik i mediebilledet. Særligt Tourettes skildres alt fra småkærligt til direkte latterliggørende i fx film. At have en karakter, der pludselig udbryder en voldsom profanitet eller seksuel ytring, er et ofte brugt billigt kneb til at få lette grin. Jeg husker fx fra min egen referenceramme en episode af *South Park*, hvor en af hovedpersonerne (Eric Cartman) lader som om, han har Tourettes for at kunne slippe af sted med at sige den ene modbydelighed efter den anden. I et anfald af poetisk retfærdighed ender han så med at få Tourettes og kan ikke lade være med at indrømme pinlige forhold om sig selv.

Professionelt har jeg primært arbejdet med tics-lidelser og Tourettes i min tid i ungdomspsykiatrien. Jeg har herigennem set, hvor indgribende og invaliderende disse problemstillinger kan være for børn og unge mennesker, og jeg har i den forbindelse savnet en klar vejledning til, hvordan disse kan hjælpes.

Niks til tics har til ærinde at illustrere, indføre og vejlede i, hvordan tics kan behandles igennem terapi. Bogen skal, sammen med den tilhørende arbejdsbog *Niks til tics – arbejdsbog*, tjene som terapeutens manual udi behandling med metoderne Habit Reversal Training (HRT) og Eksponering og Responshindring (ERP). Det er første gang, at disse metoder præsenteres på dansk i en samlet manual til behandling, der gør brug af begge metoder samtidig.

Jeg må personligt anerkende, at bogens forfattere meget tidligt, og løbende, præciserer, at formålet med behandlingen af tics ikke er helbredelse "*men derimod at barnet og forældrene opnår konkret og brugbar viden om tics og metoder til at håndtere dem*" (s. 16). Jeg sætter pris på at dette tydeliggøres så grundigt og fastholdes igennem hele bogen.

Bogen er, udover indledningen, opdelt i fire hovedafsnit:

Det første afsnit er en generel og overordnet, indføring i, hvad tics dækker over. Herunder gennemgås prævalens, hvordan tics kan være belastende, komorbiditet mv.

Andet afsnit gennemgår den diagnostiske proces og kommer bl.a. ind på differentialdiagnostiske overvejelser herunder somatiske lidelser, der kan give et umiddelbart lignende billede.

Tredje afsnit er noget længere end de to foregående. Afsnittet tjener som en indføring i behandlingsprincipperne bag HRT, ERP og de tilhørende kognitive elementer. Afsnittet indeholder viden om: psykoedukation, målbeskrivelse og registrering, funktionsanalyse, adfærdstræning, den kognitive komponent og tilbagefaldsprofylakse. Især i dette afsnit er der løbende referencer til arbejdsbogen, som kan understøtte forklaringen af fx ticlidelsernes neurologiske grundlag til børn.

Fjerde afsnit er selve gennemgangen af behandlingen trin for trin. Dette afsnit er delt op i 9 sessioner og beskriver grundigt, hvad der skal være fokus på ved hver enkelt session. I dette afsnit tydeliggøres hvilke ændringer, der skal gøres, såfremt man anvender manualen til gruppebaseret behandling.

Efter at have læst bogen vil jeg mene, at den på mange måder lykkes med sit ærinde om at være en brugbar manual og indføring i HRT samt ERP. Der opstilles et koncist og sammenhængende behandlingskoncept, der både har en tydelig struktur og en iboende fleksibilitet. Der er løbende klargjort, hvordan de enkelte behandlingselementer og sessioner kan tilpasses det enkelte barn eller gruppe. Her bl.a. hvornår HRT er mere passende at anvende end ERP og omvendt. Jeg synes især, at bogen lykkes, når der gives konkrete eksempler og øvelser på barnets niveau. Ofte kan man som aspirerende terapeut af tics-lidelser godt sidde med en følelse af overvældelse, når man forestiller sig at skulle oversætte bogens lidt tunge fagsprog til børne-ører. Der er desværre, efter min mening, for få af disse konkrete og "oversatte" eksempler og øvelser i bogen.

Min største anke mod bogen, eller i hvert fald et element, jeg synes, der mangler, er et historisk og mediemæssigt perspektiv. Jovist tydeliggøres det meget klart i bogen, at der er tale om en grundlæggende neurologisk problematik, og at børn/unge med tics har brug for at de omkring indtager en støttende og tålmodig holdning. Alligevel synes jeg dog, at man kunne have gået ind i, hvordan man som terapeut får aflivet nogle myter og sejlivede forestillinger. Det kunne fx være om det slidte begreb "nervøse trækninger," som har inficeret vores sprog. Eller om hvordan Tourettes tidligere blev behandlet psykoanalytisk, da man mente, at tics'ene var udtryk for psykologiske vanskeligheder fx i form af undertrykte traumer.

Indeværende bog er grundlæggende en koncis og fagligt velfunderet introduktion til to meget anerkendte behandlingsformer. Bogens forfattere formår i bogen og i praksis i deres daglige arbejde at samle disse behandlinger til et samlet struktureret og fleksibelt forløb. Jeg synes, at min forståelse af tics og min mulige behandling af disse lidelser, er blevet klart beriget og kvalificeret af denne bog.

Af Frederik Schmidt, privatpraktiserende psykolog

